

Strijd tussen Cruijff en Ajax-bestuurders 'modelconflict'

9 stappen de afgrond in

DOOR DICK HOFLAND

AMSTERDAM - De strijd tussen Cruijff en de andere vier commissarissen van Ajax verloopt volgens het handboek conflictescalatie. Geen stille diplomatie, maar in negen stappen de afgrond in.

Dolk in de rug, kil, achterbaks, racist, onbetrouwbaar. De verwijten tussen Cruijff en de overige leden commissarissen bij Ajax vliegen over en weer. Pijnlijk om te zien misschien, schandalig zelfs vindt erevoorzitter Michael van Praag, maar gesneden koek voor Corine de Jong.

„Het is een modelconflict”, zegt de advocate.

Als mediator ziet ze dat partijen in de fase zijn beland waarin ze elkaar beschadigen. „Het gaat niet meer om winnen, maar om het verlies van de ander.” Dat het in dit geval ook nog eens in de openbaarheid gebeurt, verklaart De Jong zo: „In een conflict zoek je steun, wil je medestanders mobiliseren. Daarvoor moet je het probleem naar buiten brengen. In een persoonlijk conflict

blijft dat doorgaans beperkt tot de kleine kring van vrienden en collega's. In dit soort conflicten zoek je de media op, vaak als laatste redmiddel. Je ziet dat het effect heeft: Iedereen bemoeit zich ermee, tot aan dreigementen toe.”

Rode knop

Zonder het te weten lopen Cruijff en de andere leden van de commissie de escalatieladder van Friedrich Glasl af. De Oostenrijkse socioloog bedacht deze ladder als hulpmiddel voor mediators om zich een beeld te kunnen vormen van de intensiteit van een conflict. De ladder bestaat uit negen treden; drie per fase in het conflict. In de eerste fase hebben partijen wat onenigheid, enig verschil van inzicht. Dat valt nog op te lossen zolang er

niet op de persoon wordt gespeeld.

In de tweede fase gebeurt dat wel, wordt er 'op je rode knop gedrukt', zoals De Jong dat noemt. Dan nemen irritaties de overhand en gaat het alleen nog om winnen of verliezen. Op de negende en laatste trede is er geen weg meer terug, is totale vernietiging van de ander het enige doel, ook als dit zelfvernietiging betekent. Met andere woorden: samen de afgrond in.

Dat moment nadert snel, want het conflict bij Ajax verloopt volgens het boekje. „Je kunt het mooi gebruiken als illustratie voor hoe mensen, organisaties en landen met elkaar omgaan in een conflict”, zegt De Jong, betrokken bij het tv-programma 'Het familielidener'. Daarin wordt een poging gewaagd gebroken families of familieleden weer bij elkaar te brengen.

Ook daar is het conflict vaak begonnen met een verschil van opvatting, maar willen ze elkaar nooit meer zien, rollen

ruziënd over straat of maken elkaar op alle mogelijke manieren zwart. Het is een conflict om het conflict geworden en daarbij gaat het er alleen nog maar om dat één van de twee de aftocht blaast. De Jong: „We zitten met Ajax nu in de fase dat het conflict uitdijt. De onderwerpen worden steeds meer op de persoon gespeeld en men is bezig elkaar te beschadigen.”

Vuil spel

Cruijff stelt dat de vier andere leden van de raad geen verstand van voetbal hebben, dat het hen niet om Ajax gaat. Het viertal op zijn beurt, in de persoon van voorzitter Steven ten Have, beschuldigt Cruijff van racisme. Cruijff zou deze zomer tegen Edgar Davids iets hebben gezegd dat als racistisch kan worden opgevat. Cruijff ontkent, Davids zegt dat het allemaal wel meeviel.

„Of het klopt of niet, doet er niet toe”, stelt De Jong. „Het komt Ten Have nu van pas. Het conflict is al zo ver ontspoord

dat men elkaar zoveel mogelijk beschuldigt, steeds meer argumenten en munitie zoekt om de integriteit van de tegenstander onderuit te halen en het beeld probeert te scheppen dat de ander per definitie vuil spel speelt.”

Het lijkt, zegt de advocate, of het in conflicten om de bovenstroom gaat, de inhoud. Maar het gaat juist om de onderstroom, de emoties en frustraties. „Dat maakt het ingewikkeld. In de strijd is alles is toegestaan, de nuance is verdwenen, terwijl het je kern als mens raakt.” Partijen hebben dat meestal niet in de gaten en dalen daarom de ladder van Glasl af. Men geeft geen duimbreed toe, speelt vuil spel. De strijd wordt almaar bitterder en vergelding staat centraal. Nog even en de voorlaatste van de negen treden is bereikt: men doet geen stap meer terug. De Jong:

„Als de strijdende partijen niet meer naar elkaar luisteren, kan alleen een buitenstaander de zaak nog redden.”

Elkaar de hand reiken in plaats van elkaar te beschadigen, daarvoor is vaak de hulp van een mediator nodig.